

ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

„КРСТЕ МИСИРКОВ“ – СКОПЈЕ

ISSN 0025-1089

МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

ГОДИНА LXVII 2016

СКОПЈЕ
2016

Македонски јазик

ГОДИНА LXVII

стр. 1–305

Скопје 2016

МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

излегува еднаш годишно

Редакција:

Лилјана Макаријоска (одговорен уредник)
Еленка Стоевска-Денчова (заменик одговорен уредник)
Александра Ѓуркова (секретар)
Гоце Цветановски
Фани Стефановска-Ристеска
Елена Верижникова (Русија)
Милан Михаљевиќ (Хрватска)
Вера Смоле (Словенија)
Ана Цихнерска (Полска)
Станислав Станковиќ (Србија)

Уредувачки одбор:

Кирил Конески
Коста Пеев
Трајко Стаматоски
Влоѓимјеж Пјанка (Полска)
Рина Усикова (Русија)
Виктор Фридман (САД)

Адреса:

Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје, п. фах 434
www.imj.ukim.edu.mk

број на жиро-сметка

40100-788-1242

Финансирано од Министерството за култура на Република Македонија

СОДРЖИНА

ПОВОДИ

Илија Велев

Свети Климент Охридски – темелник на македонската,
словенска духовна и културна традиција. По повод 1100
години од блаженото упокојување на
свети Климент Охридски (†916–2016).....7

Снежана Веновска-Антевска

Вистинските вредности се безвременски.
Кон 90-годишнината од смртта на Крсте П. Мисирков15

Лилјана Макаријоска

По повод 90-годишнината од раѓањето на
проф. д-р Радмила Угринова-Скаловска.....21

Светлана Давкова-Горгиева, Еленка Стоевска-Денчова

По повод 80-годишнината од раѓањето на
проф. д-р Коста Пеев25

Мери Јосифовска

2016 година – јубилејна година во животот на
д-р Марија Коробар-Белчева.....33

Снежана Велковска, Снежана Веновска-Антевска

Кон 60-годишнината од раѓањето на
проф. д-р Олгица Додевска-Михајловска37

СТАТИИ

Лилјана Макаријоска

Берлинскиот зборник во споредба со ракописите
од Кратовско-лесновската школа43

Milan Mihaljević

Tragovi južnoga puta61

Васил Дрвошанов

Изразување на семемата 'вада' во македонските говори.....79

Веселинка Лаброска

Адаптации во изговорот на консонантските групи
во македонскиот дијалектен јазик87

Гоце Цветановски

За дијатезата (конструкции со вторична комуникативна
хиерархија на аргументите) во македонските дијалекти95

Дијана Петровска

Гласовите /k/ и /t/ во градскиот тетовски говор,
споредба со состојбата во современиот македонски јазик.....101

Елени Бужаровска, Лилјана Митковска

Дополненија на глаголите за визуелна перцепција
во македонскиот јазик109

Бојан Петревски	
Критериуми за издвојување на неинтегрираните конструкции во македонскиот јазик.....	123
Нина Чундева	
Русизмите во толковниот речник на македонскиот јазик	131
Елка Јачева-Улчар	
За полисемичноста на <i>де</i> во македонскиот јазик	147
Васка Ташова	
Фразеолошките изрази во прозата на Петре М. Андреевски.....	157
Даринка Маролова, Мирјана Пачовска	
Референцијалните фразеологизми во преводот од германски на македонски јазик и обратно	169
Станислав Станковиќ	
Јазичната компетенција кај (не)билингвалните говорители Македонци во Република Србија.....	185
Катерина Петровска-Кузманова	
Етнолингвистичко истражување на обредноста	207
Виолета Јанушева	
Анализа на објаснувањата за поимот жаргон во стандардниот македонски јазик	215
Звонко Танески	
За етичките принципи на научниот функционален стил во современиот македонски јазик.....	227
Снежана Петрова-Џамбазова	
Рекламата како текст и јазичните особености на телевизиската реклама	239

ПРИКАЗИ

Васил Дрвошанов	
Ономастичка и дијалектолошка продлабочена анализа (Олга Иванова, <i>Студији од ономастичката и дијалектолошката наука</i> . Скопје 2016)	245
Димитар Пандев	
„Банскиот говор“ – труд од непроценлива вредност за македонската дијалектолошка наука	253
Снежана Велковска	
Елизабета Бандиловска-Ралповска: <i>Парадигматски односи кај описниот придавки во македонскиот јазик</i> , Скопје 2016.....	257
Лилјана Макаријоска	
Сеопфатен монографски труд за сесловенските просветители св. Кирил и Методиј (Илија Велев, <i>Свети Кирил и Методиј, рамноапостоли и сесловенски просветители</i> , Скопје 2016)	261
Еленка Стоевска-Денчова	
Васил Дрвошанов: <i>Автори и дела III</i> , Скопје 2016	265
Милица Миркуловска	

Придонес кон македонско-полската јазична конфронтација (Błaszak Magdalena: <i>Imperceptywność w języku macedońskim i polskim</i> . Katowice 2014).....	269
Бисера Павлеска-Георгиевска За македонскиот јазик во средното образование (Жаклина Ѓорѓиоска, Лилјана Макаријоска, <i>Македонскиот јазик во средното образование</i> , Скопје 2015).....	273
Мери Јосифовска Лексикологијата и лексикографијата – мостови меѓу јазиците (Зборник на трудови, „Јазикот наш денешен“, кн. 25, Скопје 2016)..	281
Емилија Црвенковска <i>VII научен собир на млади македонисти</i> , Скопје 2016	287
Александра Ѓуркова Дваесет години Научен собир на млади македонисти (Зборник од „ <i>Осмиот научен собир на млади македонисти. Конференција во чест на проф. Лилјана Минова-Ѓуркова</i> “, Скопје 2016)	291
ХРОНИКИ	
Мери Јосифовска Меѓународна научна конференција „ <i>Мисирков – предизвик за нови истражувања во науката</i> “ (Струмица, 2 и 3 ноември 2016)	297
IN MEMORIAM	
Весна Миовска, Мери Јосифовска IN MEMORIAM <i>Олга Иванова (1939–2016)</i>	301

Бојан Петревски¹²²

КРИТЕРИУМИ ЗА ИЗДВОЈУВАЊЕ НА НЕИНТЕГРИРАНИТЕ КОНСТРУКЦИИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Апстракт: Предмет на овој труд е применливоста на критериумите за издвојување на неинтегрираните конструкции во македонскиот јазик (изделени од Бернар Комбет врз случајот на францускиот). Во таа смисла, целта е да се покаже дали треба да се разгледуваат како посебна синтаксичка, семантичка и информацискоструктурна група. Како што сугерира терминот, нивната најексплицитна карактеристика е прозодиската издвоеност, т.е. нецелосната вклопеност во структурата на исказот. Сепак, таа е само задолжителен, а не и единствен услов за разгледување на една конструкција како таква. Во тој поглед, се изделуваат уште неколку, функционални критериуми: флексибилност на линеаризацијата, секундарна предикација и соодносеност со елемент на примарната предикација. Во трудот се застапува тезата дека група конструкции во македонскиот јазик, иако се морфолошки разнородни, ги споделуваат посочените карактеристики: се јавуваат во иницијална, во медијална и во финална позиција; носители се на предикација паралелна со примарната; нужно се однесуваат на елемент на примарната предикација. Тезата се поткрепува со примери ексцерпирани, пред сè, од уметничколитературниот функционален стил, при што, кога треба да се утврди прифатливоста во поглед на некој од факторите, се пристапува и кон нивно варирање. Од анализата на примерите се синтетизира заклучокот дека неинтегрираните конструкции имаат статус на автономна група и во македонскиот јазик.

Клучни зборови: неинтегрирана конструкција, прозодиска издвоеност, линеарна подвижност, секундарна предикација, соодносеност со елемент на примарната предикација.

Вовед

Поимот *неинтегрирана конструкција* е адаптација на терминот *construction détachée*¹²³ на Комбет (Combettes 1998). За разлика од некои други автори (на пр., Neveu 1998: 171–199), Комбет ги разгледува неинтегрираните конструкции засебно, независно од апозитивните. Во таа смисла, тој поим се однесува само на некои од конструкциите што се реализираат прозодиски неинтегрирано, т.е. издвоено, нецелосно вклопени во структурата на исказот. Покрај прозодискиот, неопходно е да бидат задоволени и други, функционални критериуми, чија комбинација (без исклучок на кој и да е од нив) квалификува една конструкција како таква.

Во македонската лингвистичка средина неинтегрираните конструкции не биле разгледувани интегрално, како засебна група, туку биле засегани само некои од синтаксичките и семантичките аспекти на дел од нив. Станува збор за

¹²² Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“, докторанд, bojan_petrovski@yahoo.com

¹²³ Определбата *неинтегрирани*, употребена од Минова-Гуркова (2000: 221), која ја посочува можноста за таква реализација на придавките и на именките, е погодна адаптација на терминот на Комбет.

трудовите на Тополињска (1987), Корубин (1990: 298–310), Конески (1999: 174–197), Минова-Гуркова (2000), Геговски (2003) и Марковиќ (2008).

Што се однесува на позицијата, неинтегрираните конструкции се слободни, т.е. може да бидат поставени и во превербалната и во поствербалната зона. Поконкретно, можат да се најдат на апсолутниот почеток, меѓу субјектот и предикатот и по предикатот.

Втората карактеристика на неинтегрираните конструкции е секундарната предикација, т.е. предикативната вредност. Во таа смисла, тие се носители на редуцирана предикативна структура, која е во врска со примарната предикација.

Третата карактеристика е соодносеноста со референт на примарната предикација. Во тој поглед, неинтегрираните конструкции нужно се однесуваат на некој елемент во неа¹²⁴.

Во трудот се застапува тезата дека посочените критериуми ги исполнуваат и односните конструкции во македонскиот јазик, т.е. дека сочинуваат група што треба да се разгледува засебно од синтаксички, семантички и информациско-структурен аспект. За таа цел, ќе биде извршена анализа на примери ексцерпирани претежно од уметничколитературниот функционален стил (каде што се и најчести), а во некои случаи, за да се утврди прифатливоста во поглед на некој од факторите, ќе бидат извршени и варијации. Притоа, ќе бидат посочени и најопштите тенденции во тој поглед, т.е. фреквенциските склоности на конструкциите кон позициите, семантичките типови на секундарната предикација и можностите за соодносеност со различните елементи на примарната предикација.

1. Флексибилност на линеаризацијата

Кога е во прашање позицијата, чести се случаите во кои конструкцијата е поставена на апсолутниот почеток, т.е. пред субјектот:

(1) *Вџора сцена: ѝривлечена од ѝоа, жена (до скоро можела сама ѝа да биде наречена џулаб) сака да џо сними девојченце ѝо со џулаби ѝе, но или ѝоа се исѝава или џулаби ѝе подле ѝнуваа ѝ ѝо ѝака.* (БК, 9)

(2) *Сакајќи да зафа ѝи ѝио ѝоширока ѝовршина, ѝој ѝуши ѝал сè ѝо ѝи ѝики коре ѝе.* (БК, 32)

Фреквенциски, на посочените конструкции им конкурираат случаите во кои конструкцијата ја зазема позицијата меѓу субјектот и предикатот:

(3) *Приквечер има еден миџ, коџа земја ѝа, ѝри ѝисна ѝа и ѝридушена до ѝоџа ѝи, како да здивнува со ѝолни џради и ѝој здив џо донесува ѝрво ѝо вечерно ве ѝре над ѝоле ѝо.* (БК, 46)

(4) *Коџа на ѝи ѝе воловски коли, на ѝоварени до врво ѝи, кинисаа, ве ќе се смрачува ѝе.* (БК, 65)

Најпосле, како поретки се издвојуваат и случаи во кои конструкцијата е поставена во финална позиција, т.е. по предикатот.

(5) *Дос ѝа седнала на с ѝолче во аџоло ѝи зад ѝи ѝоре ѝо ѝи, во ѝолусенка, како да ја нема се џа во на ѝио ѝи круџ, џо ѝова да ја забора ѝе, сосем ѝовлечена* (БК, 44)

¹²⁴ Милер (Muller 2008: 93) посочува дека се во прашање неавтономни фрагменти на предикација што имаат заеднички елемент со примарната предикација, што е во согласност со гледиштето на Комбет (тие критериуми се изложени и во Combettes et Tomassone 1998).

(6) *Тој се ујааӣи надолу ѿо Балканска, г̄азејки ѿреј̄ӣазливо ѿо замрзнај̄ӣо̄ӣ ѿрој̄оар* (БК, 30).

Можноста за варирање на позицијата е отворена. Така, следниве конструкции покажуваат дека:

– иницијалните конструкции може да се варираат во медијална (1а), (2а) и во финална позиција (1б), (2б);

(1а) *Вѿора сцена: жена (до скоро можела самаѿа да биде наречена г̄улаб), ѿривлечена од ѿоа, сака да г̄о сними девојченцеј̄о со г̄улабиѿе, но или ѿоа се исѿава или г̄улабиѿе ѿодлеј̄нувааѿи ѿоѿака.*

(1б) *Вѿора сцена: жена (до скоро можела самаѿа да биде наречена г̄улаб) сака да г̄о сними девојченцеј̄о со г̄улабиѿе, ѿривлечена од ѿоа, но или ѿоа се исѿава или г̄улабиѿе ѿодлеј̄нувааѿи ѿоѿака.*

(2а) *Тој, сакајки да зафаѿи иѿо ѿоширока ѿовршина, ѿушѿал сѣ ѿоѿлиѿки корење.*

(2б) *Тој ѿушѿал сѣ ѿоѿлиѿки корење, сакајки да зафаѿи иѿо ѿоширока ѿовршина.*

– медијалните конструкции може да се варираат во иницијална (3а), (4а) и во финална позиција (3б), (4б);

(3а) *Приквечер има еден миг̄ кога, ѿриѿиснаѿа и ѿридушена доѿогаиш, земјаѿа како да здивнува со ѿолни г̄ради и ѿој здив г̄о донесува ѿрвоѿо вечерно веѿре над ѿолеј̄о.*

(3б) *Приквечер има еден миг̄, кога земјаѿа како да здивнува со ѿолни г̄ради, ѿриѿиснаѿа и ѿридушена доѿогаиш, и ѿој здив г̄о донесува ѿрвоѿо вечерно веѿре над ѿолеј̄о.*

(4а) *Кога, наѿоварени до врвоѿ, нашиѿе воловски коли кинисаа, веке се смрачуваше.*

(4б) *Кога нашиѿе воловски коли кинисаа, наѿоварени до врвоѿ, веке се смрачуваше.*

– финалните конструкции може да се варираат во иницијална (5а), (6а) и во медијална позиција (5б), (6б).

(5а) *Гоѿова да ја заборавиме, сосем ѿвлечена, Досѿа седнала на сѿолче во аголоѿ зад ѿѿорей̄оѿи, во ѿолусенка, како да ја нема сега во нашиоѿи круг̄,*

(5б) *Досѿа, г̄оѿова да ја заборавиме, сосем ѿвлечена, седнала на сѿолче во аголоѿ зад ѿѿорей̄оѿи, во ѿолусенка, како да ја нема сега во нашиоѿи круг̄.*

(6а) *Газејки ѿреј̄ӣазливо ѿо замрзнај̄ӣо̄ӣ ѿрој̄оар, ѿој се ујааӣи надолу ѿо Балканска.*

(6б) *Тој, г̄азејки ѿреј̄ӣазливо ѿо замрзнај̄ӣо̄ӣ ѿрој̄оар, се ујааӣи надолу ѿо Балканска.*

Варијациите покажуваат дека конструкциите можат не само да се најдат во која и да е од трите позиции туку и да ја менуваат таа што веќе ја зазеле без да се засегне нивната функција.

2. Секундарна предикација

Во врска со втората карактеристика, секундарната предикација (предикативната вредност), се наметнува прашањето за карактерот на нејзината релација со примарната. Во тој поглед, се издвојуваат неколку групи.

Најчести се случаите во кои конструкцијата има причинско значење (7), (8).

(7) *Ойиѝен човек*, ја знам безнадежноста на минаѝоѝо (БК, 22) ('бидејќи сум опитен човек')

(8) *Неумерен во рабоѝаѝа, извонредно ѝрудољубив, ѝолн со уницијаѝиви и идеи*, ѝој ѝросто ѝорел на рабоѝаѝа (ГТ, 51) ('бидејќи бил неумерен во работата...')

Во рамките на каузалноста во широка смисла, како поретки од причинските, се изделуваат условните (9) и допусните конструкции (10), (11).

(9) *Миладиновци сѝојаѝи на чело од еден долѝ, сложен и мошне бурен ѝроцес*, наречен главно во условна смисла: ѝреродба, кој ѝреведен во јазикуѝ на македонската минаѝовековна сѝецифична ѝрактика ѝо означува ѝериодоѝ ѝомеѓу 1856 ѝа до самиоѝ крај на векуѝ, или како шѝо ѝоѝрецизно би се рекло: ѝериодоѝ шѝо ѝочнува од Миладиновци и завршува со Мисирков. (ГТ, 25). ('ако се преведе во јазикот на македонската минатовековна специфична практика')

(10) *Роден во Крушево 1829 ѝодина*, Марко Цеѝенков всуиносѝ води ѝоѝекло од блискоѝо до Прилеп село Ореовец (ѝо машка лоза) и од Крушево (ѝо женска лоза) а ѝоѓолемоѝо дел од живоѝоѝо ѝо ѝоминува во Прилеп. (ГТ, 163) ('иако е роден во Крушево')

(11) *Коѓа чѝѝам некои од овие ѝесни, иако ѝрезасѝѝени со „солзи“, „навлажени очи“, „смрѝ“, „ѓроб“, „есен“, „ѝрезрен“, „ѝусво“, „бездомник“ иѝѝн.* - јас сеѝаќ чувсѝѝувам дека, додека се леело масѝѝилоѝо на ѝразнаѝа харѝѝѝа на сѝолоѝо од ѝоеѝоѝо, се разлевала и душаѝа неѓова, и чувсѝѝваѝа неѓови, и болкаѝа човечка на едно скршено срце (ПМК, 25) ('иако се презаситени со солзи...')

Се изделуваат и конструкции со темпорално значење, кои означуваат anteriornost во однос на примарната предикација без каузална нијанса (12).

(12) *Збоѓаѝен веќе со доволно искусѝѝа, враѝен во ѝаѝѝковинаѝа*, ѝој ќе се сѝаѝи во ѝрѝѝе редови од борбаѝа за национално осознавање во Македонија (ГТ, 48) ('откако се збогатил со доволно искуства и се вратил во татковината')

Со темпорална сопоставеност меѓу примарната и секундарната предикација, но како засебна група се издвојуваат и конструкциите што посочуваат карактеристика актуелна само во интервалот на настанот (12), (13). Тие може да се парафразираат како 'додека го прави тоа, X е таков', каде што ѝѝаков се однесува на особеноста, а X – на нејзиниот носител.

(12) *Како сеѓде, овде на самиоѝ влез во двороѝ, чека човек, седнаѝ скрснозе*, со кошниче со кобра, за да ѝи ѝокажува своѝѝе вешѝѝини (БК, 82) ('додека чека, човекот е седнат скрснозе')

(13) *Тоѓаш Бранко, сосем релаксиран*, ѝочна живо да ни објаснува: (БК, 117) ('кога почна да ни објаснува, Бранко беше сосем релаксиран')

Врската на секундарната со примарната предикација е најлабилна во случаите каде што конструкцијата посочува дигресивна карактеристика, т.е. таква што отстапува од реченичниот контекст. Во таа смисла, во (14) нема семантичка врска меѓу примарната (вадењето трошки од ѝебот) и секундарната предикација (средовечноста).

(14) *Треѝа сцена: човек, навлезен во средовечниѝе ѝодини*, (за да ѝ ѝомоѓне на женаѝа) вади ѝѝрошки од ѝебоѝи и им ѝи фрла на ѝулабиѝе да се собираѝи. Тие се збирааѝи во шарена леѝеза. (БК, 9)

Дополнително треба да се утврди во колкава мера е типот на секундарната предикација фактор за позицијата на неинтегрираната конструкција, односно апсолутната и релативната фреквенција на различните позиции на секој од посочените типови секундарна предикација: причински, условен, допусен, „актуелен“ (во смислата посочена погоре) и дигресивен.

3. Соодносеност со референт на примарната предикација

Што се однесува на третата карактеристика, соодносеноста со референт на примарната предикација, силно изразена е тенденцијата конструкцијата да се однесува на субјектот, што е случај со конструкциите во претходните примери.

Случаите во кои конструкцијата е соодносена со директниот (15) или со индиректниот објект (16) се поретки, што е разбирливо, бидејќи апсолутната фреквенција на субјектот (т.е. независно од тоа дали содржи исказот неинтегрирана конструкција) е повисока од апсолутната фреквенција на директниот и на индиректниот објект (со други зборови, субјектот е почест од директниот и од индиректниот објект воопшто, а не само во случаите со неинтегрирани конструкции).

(15) *Друѓиоѝ ден, изуѝрина, двајцаѝа калуѓери од Марковиоѝ манастир ѓо наоѓааѝ мрѝвоѝо ѝело на сѝариоѝ овчар дедо Недељко, ѝоѝиснаѝо од ѝежсинаѝа на оѓромен бресѝ, куѝнаѝ во сношнаѝа луња.* (ГТ, 219)

(16) *Кој би можел ним, родени во независна Македонија и научени дека се Македонци, да им каже дека не се ѝоа?* (НМ)

Од друга страна, случаите како (15) и (16), во кои неинтегрираната конструкција е во контактна позиција со директниот/индиректниот објект, се почести од случаите во кои е дистантна. Во таа смисла, примерите (15а) и (16а), кои се варијанти на претходните, може само да се претпостават. Во нив неинтегрираните конструкции се во иницијална позиција, а референтите, т.е. директниот и индиректниот објект, не се во непосредна врска со нив.

(15а) *Поѝиснаѝо од ѝежсинаѝа на оѓромен бресѝ, куѝнаѝ во сношнаѝа луња, друѓиоѝ ден, изуѝрина, двајцаѝа калуѓери од Марковиоѝ манастир ѓо наоѓааѝ мрѝвоѝо ѝело на сѝариоѝ овчар дедо Недељко.*

(16а) *Родени во независна Македонија и научени дека се Македонци, кој би можел ним, да им каже дека не се ѝоа?*

Прашањето поврзано со причините за разликата отвора простор за дополнителна разработка. Како и да е, очигледно е дека пониската фреквенција на случаите во кои неинтегрираната конструкција и соодносениот елемент не се во контактна позиција не е сврзана само со директниот и со индиректниот објект туку и со субјектот. Во таа смисла, и во случаите каде што карактеристиката е во врска со него е повообичаено конструкцијата непосредно да му претходи или да следува по него одошто да биде разбиена (сп. ги примерите 1–4, кои се почести од случаите од типот на 5 и 6).

4. Заклучни согледби

Примерите покажуваат дека критериумите посочени на почетокот ги исполнуваат и соодветните конструкции во македонскиот јазик. Тие можат да ги заземат позициите пред субјектот, меѓу субјектот и предикатот и по предикатот, од една страна, функционираат како секундарни предикати, од друга, и нужно се

однесуваат на елемент на примарната предикација, од трета. На тој план, се издвојуваат неколку тенденции.

Што се однесува на линеаризацијата, неинтегрираните конструкции најчесто ги заземаат иницијална и медијалната позиција, а поретко – финалната.

Во поглед на нивниот карактер на секундарни предикати (предикативната вредност), преовладуваат случаите во кои конструкцијата е во каузална, т.е. причинска, условна или концесивна врска со примарната предикација.

На планот на третата карактеристика, соодносеноста со елемент на примарната предикација, доминираат случаите во кои носител на карактеристиката посочена од неинтегрираната конструкција е субјектот, кој е значително пофреквентен во таа функција од директниот и од индиректниот објект.

Според тоа, следен чекор во поглед на разгледувањето на неинтегрираните конструкции како засебна категорија во македонскиот јазик се корелациите меѓу посочените карактеристики, т.е. нивната меѓусебна условеност.

Литература

Геговски Дејан 2003: „Околу кондензираните трансформи маркирани како причински (врз примери од дијалекти на македонскиот јазик)“, *Studia linguistica Polono-Meridianoslavica*: 109–117.

Конески Кирил 1999: *За македонскиот глагол*. Детска радост, Скопје.

Марковиќ Марјан 2008: „Линеаризација на именските синтагми зависни од глаголска придавка.“ *Studia linguistica Polono-Meridianoslavica*, 97–103.

Минова-Гуркова Лилјана 2000: *Синтакса на македонскиот стандарден јазик*. второ изд., Магор, Скопје.

Тополињска Зузана 1987: „Од механизмите на кондензација во рамките на именската синтагма“ *Studia linguistica Polono – Jugoslavica* 5: 233–240.

Combettes, Bernard et Roberte Tomassone, 1988: *Le texte informatif : aspects linguistiques*. De Boek-Wesmael s.a., Bruxelles.

Combettes Bernard 1998: *Les constructions détachées en français*. Édition Orphys, Paris.

Muler Claude 2008: *Les bases de la syntaxe : Syntaxe contrastive français – langues voisines*. Presses Universitaires de Bordeaux, Bordeaux.

Neveu Franck 1998: *Études sur l'apposition; Aspects du détachement nominal et adjectival en français contemporain, dans un corpus de textes de J.-P. Sartre*. Honoré Champion Editeur, Paris.

Извори

ГТ – Тодоровски Гане 2007. *Македонскиот книжевност во XIX век*. Штрк, Скопје.

БК – Конески Блаже 1988. *Дневник по многу години*. Македонска книга, Скопје.

НМ – Димишкова Слаѓана и Јасна Франговска. „Кои треба да се нашите црвени линии“. *Нова Македонија* [Скопје], 26 август 2011.

ПМК – Владова Јадранка, прир. 1988. *Полемикиџе во македонскаџа книжевносџи*. Стремеж, Прилеп.

Summary

The paper applies the criteria for the detached constructions (established by Bernard Combettes in the case of the French language) on the Macedonian language. Its goal is to show that they should be considered as a separate syntactic, semantic and information structure class.

As the term implies, they are not integrated in the prosodic structure of the sentence, which is their most explicit feature. Furthermore, there are a few functional criteria placing one construction in that class: flexible linear position, secondary predication, correlation to an element of the primary predication.

The analysis is conducted on examples collected from the literary style. In some cases, the author of the paper varies them in order to determine their acceptability regarding some factors.